

УДК 130.2:[7.035.7:7.045](4)

С. П. Стоян, д-р філос. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
вул. Володимирська, 60, м. Київ, 01033, Україна
sstoyan1974@gmail.com

ТРАНСФОРМАЦІЇ СИМВОЛІЧНОЇ МОВИ АРХІТЕКТУРИ В СУЧАСНОМУ ПРОСТОРИ МІСТА: КОЛІЗІЇ ДІАЛОГУ ТА КОНФРОНТАЦІЇ

У статті здійснюється аналіз трансформації символічної мови архітектури в сучасних містах, яка пов'язана із практикою активного оновлення урбаністичного простору за рахунок реалізації інноваційних, а іноді екстремально радикальних архітектурних проєктів. Здійснюється спроба з позицій часової дистанції оцінити зміну поглядів на екстремально суперечливі споруди, будівництва яких у свій час стало причиною потужних скандалів і нищівної критики, але зі зміною культурних пріоритетів і ціннісних орієнтирів вони перетворилися на культурні споруди й символи відомих міст Європи. У намаганні дистанціюватися від екстремально радикальних критичних поглядів щодо сучасних архітектурних інновацій увага акцентується на пошуку виважених рішень щодо кардинальних трансформацій історичних центрів сучасних міст, що повинні прийматися із залученням експертів у галузі культури й фахівців відповідного профілю.

Ключові слова: символізм, архітектура, місто, будівництво, традиції, інновації.

Постановка проблеми. Культура постійно знаходиться у процесі трансформації. За останнє століття суттєвих, іноді радикальних змін зазнали усі без виключення її сфери, у тому числі й сфера візуального з такою важливою складовою, як архітектура, що протягом тисячоліть завдяки візуальним символічним кодам ретранслявала невербальну інформацію про культурну специфіку минулого й забезпечувала її збереження. Сьогодні надзвичайно гостро постає питання доцільності й припустимості радикальних трансформацій міського архітектурного простору під впливом нових технологій та інноваційних трендів. Проблема традицій і новацій, питання необхідності залучення експертів у сфері культури для збереження унікальних історичних просторів визначних міст світу потребує значної уваги з боку фахівців культурологів, що мають здійснювати ретельний аналіз даної проблеми й формулювати практичні поради щодо вирішення дискусійних питань формування архітектурного простору сучасних міст.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженням архітектурного простору в контексті його культурної трансформації та специфіки символічної ретрансляції візуальних кодів займалися Ж. Бодріяр, П. Бурдьє, В. Беньямін, М. Вільковський, Х. Делітц, У. Еко, М. Кастельс, Ю. Лотман, К. Лінч, О. Павлова [7], П. Сорокін, М. Фуко, Г. Фесенко та інші.

Мета статті. Проаналізувати приклади конфронтації та діалогу традицій і новацій стосовно трансформації архітектурного простору сучасних міст задля пошуків можливих варіантів прийняття зважених рішень у цій сфері за допомогою залучення експертів із галузі культури й фахівців відповідного профілю.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Значна кількість сучасних міст, що мають досить давню історію, схожі, якщо застосувати метафоричний вислів, на багаточаровий пиріг, в якому взаємопоєднані іноді абсолютно несумісні елементи. На жаль, при формуванні "обличчя" багатьох міст на перший план досить часто виходять або комерційні інтереси, або віяння часу, або політична доцільність. Як абсолютно точно підмітив Ю. Лотман, якщо в літературі, музиці та живописі поява нових, інноваційних за підходами творів не призводить до фізичного знищення, наприклад, творів Моцарта, Гомера або Леонардо, то "в архітектурі ж старі будівлі скрізь і всюди зносяться або повністю перебудовуються" [5, с. 677]. Подібні трансформації можуть приводити до органічної діалогічності між архітектурними спорудами різних часів та епох, а можуть руйнувати архітектоніку міського простору, призводячи до

какофонічного "звучання" несумісних будівель. Стосовно цього питання, як зазначає Лотман у своїй "Семіосфері", навіть "у 1831 році молодий романтик Гоголь вказував на плідність різностильового в архітектурному ансамблі, тобто на поліглотизм архітектурного контексту: "сміливо поряд із готичною спорудою розташовуйте грецьку... Справжній ефект полягає у різкій протилежності; краса ніде не буває такою яскравою та видимою, як на контрасті". І далі: "Місто повинно складатися із різнорідних мас, якщо хочемо, щоб воно доставляло задоволення поглядам". Звісно, порада Гоголя споруджувати будівлі, відтворюючи стилі різних епох, звучить наївно, але думка про діалог історичного контексту й сучасного тексту звучить досить актуально" [5, с. 677]. По суті, подібне міркування Гоголя на сьогоднішній день знаходить надзвичайно широке застосування в новітніх концепціях щодо осучаснення "обличчя" міст й, на нашу думку, перевершує усі найбільш сміливі фантазії письменника, адже у багатьох урбаністичних просторах співіснують настільки візуально несумісні будівлі, що бажаний контраст перетворюється на конфронтацію та стильове протистояння.

Питання щодо подальшого розвитку міського простору в контексті пошуку балансу між традиціями і новаціями зараз стоїть дуже гостро й потребує глибокого аналізу й підключення експертів як теоретичного, так і практичного спрямування для винайдення компромісних і збалансованих рішень. Важко не погодитися із тезою, що "місто, як цілісний культурний організм, має своє обличчя. Протягом віків будівлі неминуче змінюють одна одну. Зберігається виявлений в архітектурі "дух", тобто система архітектурного символізму" [5, с. 680]. І надзвичайно важливим завданням, якщо ми прагнемо не втратити цей "дух" міста, його століттями сформовані символічні коди, завдяки яким ми здатні "прочитувати" в архітектурних спорудах надзвичайно важливі пласти інформації, що не завжди присутні в писемних джерелах, є збереження цього "обличчя" й виважене ставлення до радикально інноваційних оновлень.

Але у даному питанні присутній і зворотний бік – значна кількість знакових споруд, які на сьогоднішній день стали, без перебільшення, символами визначних міст Європи, наприклад Парижа й не тільки, у свій час викликали величезний спротив і нищівну критику з боку багатьох визначних діячів культури і міського населення. Наприклад, Ейфелева вежа, яку мали демонтувати після проведення Всесвітньої виставки у 1889 році, викликала шалений спротив у французькій еліті і пере-

важкої більшості населення, які вважали її жахливим чудовиськом, що паплюжить обличчя величного міста. "Віктор Гюго порівнював Ейфелеву вежу із "чорнильною кляксою над містом", Дюма-син – із фабричною трубою, а Поль Верлен вважав, що, зберігаючи споруду, Париж «підкорить себе вигадці конструктора машин і тим самим прирече себе на безчестя» [2]. Вигляд Ейфелевої вежі так дратував Гі де Мопассана, що він, як не парадоксально, обідав виключно у ресторані "Жюль Верн", який був розташований саме на цій зловісній башті, з причини того, що це було єдине місце, з якого її не було видно. На сьогоднішній день, за статистичними даними, найбільш популярним місцем для селфі серед туристів з різних країн є саме місце на фоні творіння Ейфеля, який, незважаючи на нищівну критику, із часом здобув світове визнання. Зараз практично ніхто вже не може уявити собі столицю Франції без цього ексцентричного символу, який ввечері запалюється величезною кількістю світлової ілюмінації, що також постає маркером часів "мультимедіа", де одним із основних пріоритетів є візуальний ефект і бажано з елементами шоу (хоча "світлова гра" Ейфелевої вежі дійсно вражає).

Продовжуючи використовувати Париж для демонстрації наочних прикладів суперечностей у спробах трансформації міського простору, неможливо не згадати наступний скандал, що розгорівся вже у ХХ столітті – в 1973 році – у зв'язку із будівництвом 210-метрового хмарочоса в центрі столиці, який набув назви "башта Монпарнас" за місцем розташування саме у районі славнозвісного центру мистецького життя початку ХХ століття – Монпарнасу, в межах якого знайшли притулок такі всесвітньовідомі художники паризької школи, як Модільяні, Сутін та інші. Жахлива чорна будівля, побачити яку можна з усіх куточків Парижа, набагато перевершила у своїй скандальності історію своєї попередниці – Ейфелевої вежі, що призвело до повної заборони будівництва висотних споруд у центрі міста, яка триває вже більше ніж 40 років. Як і у випадку з Ейфелевою вежею, оскільки знести башту вже неможливо, здійснюються спроби якимось чином виправдати її існування, акцентуючи увагу на неперевершених оглядових перевагах споруди, адже, піднявшись на платному ліфті (що також є елементом суттєвого фінансового прибутку), міські жителі й гості столиці отримують можливість з величезної висоти побачити грандіозну панораму Парижа. Все ж таки усвідомлюючи цю фатальну помилку із так званої інноваційної трансформації центру міста, влада прийняла рішення провести конкурс на реконструкцію башти Монпарнас, яку планують завершити до проведення Олімпіади 2024 року. Переможцем став Консорціум Nouvelle AOM, який запропонував наступний варіант. "Оскільки башту не можна знести, її потрібно перетворити на пам'ятник. Але не на пам'ятник особистості, а цілій епосі. Оновлена башта стане символом енергетичної революції ХХІ століття. Відразу на декількох рівнях з'являться масштабні озеленені тераси, які на весь Париж будуть просувати нову політику міста із захисту навколишнього середовища" [3]. Чи дійсно перетвориться ця поки що чужорідна будівля на черговий символ французької столиці, покаже час, а доки ми можемо лише констатувати, що подібні маркери епохи вказують на глобальні трансформації, що відбуваються всередині сучасних суспільств під впливом новітніх технологій, свідченням чого є виникнення нових форм "висловлювань" сучасної архітектури.

Але із будівництвом вежі Монпарнас архітектурні скандали в ексцентричному Парижі не завершилися. Наступна провокаційна споруда виникла в центрі міста завдяки ініціативі самого президента республіки Жоржа Помпіду, який вирішив у 70-х роках створити центр із вивчення та підтримки сучасного мистецтва. Звісно, був оголошений конкурс, переможцями якого стали італієць Ренцо Пьяно й англієць Річард Роджерс. Вони запропонували проект, ознайомившись із яким президент висловив далекоглядне міркування: "Це спричинить багато шуму" [9], й він не помилився, але при цьому не відмовився від ризикованого експерименту. Молоді архітектори були налаштовані на створення певного виклику суспільству, що максимально відповідало духу сучасного мистецтва, яке у переважній більшості містило у собі провокаційні, критикоорієнтовані по відношенню до минулого підходи. Пьяно і Роджерс відверто назвали свій витвір "провокацією невихованої молоді" [9], оскільки ніхто до них не наважувався повернути усі технічні "нутроші" споруди назовні, зробивши із викрашених у різні кольори водопровідних труб, водогонів та електромереж додаткові арт-об'єкти, які стали "окрасою" прилеглої вулиці. І якщо відразу після будівництва місцеві жителі були шоковані подібною відвертістю й ексцентричністю – одна дама навіть, за словами самого Роджерса, побила його парасолькою, коли дізналась, що він один із авторів цього "монстра" [8], то із часом відношення до Центру Помпіду (як його назвали на честь президента) суттєвим чином змінилися – він почав набувати значної популярності й "виправляти" свою скандальну репутацію. На сьогоднішній день це один із найбільш відвідуваних музеїв Парижу, що не поступається своєю популярністю Лувру й Ейфелевій вежі, приблизна чисельність його відвідувачів сягає майже 7 мільйонів на рік [9].

При цьому думка Ж. Бодріяра з приводу Бобуру (так назвали Центр місцеві жителі), як і з приводу переважної більшості подібних інноваційних експериментів, є надзвичайно критичною. Він зазначає, що "усі задуми, закладені в основу проекту *Beaubourg*, суперечили самому об'єкту. Програма проекту, що була заснована на позитивних перспективах (культура, комунікація), була повністю перекреслена, у кінцевому рахунку, реальністю – "гіперреальністю" об'єкта. Замість того щоб бути об'єктом, який ідентифікується, навколо будівлі створилося ніщо інше, як вакуум" [1, с. 396]. Розуміючи причини подібного критичного ставлення, все ж таки важко погодитися із порівнянням простору навколо Центру із вакуумом, адже його атмосфера, що, звісно, суттєвим чином відрізняється від традиційно паризьких осередків, має власну логіку й технократичну "ауру", що створюється, в тому числі, й таким витвором Жана Тінгелі й Нікі де Сен-Фаль, як фонтан Стравінського, який об'єднує в собі металеві кінетичні механізми – візитівки Тінгелі – й різнокольорові яскраві скульптури де Сен-Фаль. Цей фонтан, який сам по собі є доволі знаковим арт-об'єктом, досить креативні мурали навколо нього, що навмисно контрастують із старовинною церковною будівлею поряд, створюють атмосферу технократичної какофонії, що є певного роду візуалізацією духу сучасності, як би ми до нього не ставилися, але аж ніяк не вакуумом, як це визначає Бодріяр.

Аналіз даних прикладів є надзвичайно важливим для науковців та експертів, думка яких впливає на прийняття рішень щодо зміни "облич" знакових, історично важливих міст світу, адже саме вони мають давати

прогнози й оцінки відносно можливості або неможливості кардинальних інноваційних трансформацій міського простору, особливо коли йдеться про історично цінні місцевості. Рішення щодо таких важливих питань не має приймати лише міська адміністрація (як це практикується в Україні), до цього мають бути долучені фахівці культурної сфери – не тільки архітектори, – що мають здійснювати всебічний критичний аналіз позитивних та негативних наслідків можливих трансформацій.

Не поділяючи у повній мірі апокаліптичних настроїв Ж. Бодріяра щодо так званої "віртуальної", або "клонової", архітектури, яка, на думку мислителя, активно поглинає усі інші види архітектурного простору, все ж таки є сенс погодитися, що у певних випадках прагнення до сучасних інновацій призводить до суттєвої шкоди унікальній атмосфері старовинних вулиць, скверів та площ. Подібні радикальні трансформації охоплюють найбільш відомі міста Європи, такі як Відень, Париж, Грац, Мюнхен тощо, в яких поряд із соборами, унікальними будівлями з'являються скляні, схожі один на одного "клони", стаючи, на жаль, маркерами сучасності. "Мова йде про архітектуру, в якій більше немає загадки, яка стала простим оператором видимого, про "екранну" архітектуру, яка, замість того щоб бути "природним розумом" простору й міста, перетворилась на, в якомусь сенсі, їх «штучний розум»" [1, с. 398].

І дійсно, аудіовізуальна культура, яка все більше орієнтує нас на сприйняття цифрових візуальних зображень, знаходить своє продовження в архітектурних формах, які перетворюються на величезні екрани, що здатні, подібно до комп'ютерних моніторів або телевізорів, відтворювати рекламну інформацію або просто віддзеркалювати навколишній світ, у такий спосіб майже розчиняючи власні обриси, роблячи їх незначущими. Продовжуючи міркування Бодріяра, який пише про те, що в культурі сучасності людина перетворюється на екран, продовжуючи ретранслювати отриману з іншого екрана – екрана телевізора – зовнішню по відношенню до неї інформацію, скляна, дзеркальна архітектура також стає "випромінювачем" інформації, що також не позбавлена маніпулятивної складової – хто платить, той і визначає аудіовізуальний потік. Таким чином, якщо за характером давньоєгипетських споруд ми навіть через тисячоліття можемо завдяки символічній мові архітектури "зняти" інформацію про часи великої могутності фараонів Давнього Царства, що були здатні завдяки потужній вертикалі влади організувати будівництво величезних пірамід, а потім про поступове зменшення цього впливу, що почало позначатися на розмірах культових споруд та їхньому характері, "символом" сучасної культури стає дзеркало або екран, що ховає справжню сутність або ховає власну порожнечу. Наприклад, не у центральних районах міста, у віддалених кварталах, абсолютно нових осередках, є більш виправданим будівництво подібних споруд, що саме у такому просторі не створюють еkleктичну і міжпоколінну плутанину. Але коли навпроти старовинного готичного Собору Святого Стефана XII століття у Відні будують дзеркальну споруду, що химерно намагається "вмонтуватися" у виважений і чітко продуманий архітектурний простір минулого на тій підставі, що в ній прекрасно відображається цей собор, виникає резонне запитання – навіщо створювати відображення, коли поряд знаходиться величний оригінал.

Подібні західноєвропейські парадокси стають приводом і певним обґрунтуванням реалізації аналогічних

"інноваційних" архітектурних рішень і в Україні. За цим же принципом була побудована на Софіївській площі у місті Києві скляна будівля готелю Hyatt Regency, що спричинило суттєві проблеми не тільки стосовно зовнішнього вигляду однієї із центральних площ столиці, а й поставило під питання міцність самого комплексу Софія Київська. Активісти – захисники старовинних будівель б'ють на сполох, адже, за даними експертів, дзвіниця Софії вже нахилилася на 12,5 сантиметра, й одна із основних причин цих загрозливих трансформацій – неприпустиме будівництво навколо заповідника. За даними фахівців, "рівень ґрунтових вод навколо Софії піднявся до критично небезпечного рівня. Основна причина – це масштабні будівництва поряд із собором" [4]. На сьогоднішній день експертам залишається лише вести моніторинг стосовно даних загрозливих тенденцій, намагаючись заздалегідь відреагувати у випадку погіршення ситуації. Але подібне скандальне будівництво і брутальне знищення заради нових проєктів старовинних будівель, на жаль, вже стало невітною традицією. Тільки під час будівництва Hyatt Regency було знищено три прилеглі будівлі – пам'ятки архітектури, адже заборона на зведення 130-метрового хмарочоса призвела до рішення розширити його за рахунок додаткових територій – тобто за рахунок руйнації історично цінних споруд, що були органічною частиною архітектурного простору площі. "Побудований вище Софіївського й Михайлівського соборів готель порушив вісь між цими святинями, вніс дисонанс в історично сформований архітектурний ансамбль Софіївської площі" [6].

І це, на жаль, не поодиноким випадком, коли під критеріям інноваційних трансформацій центральних районів міста заради власного прибутку руйнується історичне обличчя не тільки Києва, а й багатьох інших міст України. Дана проблема у черговий раз дуже гостро ставить питання про необхідність залучення експертів у галузі культури до прийняття надзвичайно важливих для міст рішень стосовно доцільності подібних архітектурних проєктів. Ми маємо дбати про те, щоб символічні коди нашого часу не були прикладом суцільної какофонії й еkleктичного прагматизму, а ретранслювали нащадкам здатність зберігати міжпоколінний зв'язок між минулим і майбутнім, що завжди міститься у візуальній мові архітектури.

Висновок. Необхідно зазначити, що символічна мова архітектури, яка виступає потужним інструментом міжпоколінної комунікації, в сучасному урбаністичному просторі піддається суттєвим трансформаціям як під впливом іноді вкрай радикальних оновлень, так і з причини зміни світоглядно-ціннісних орієнтирів як архітекторів, так і самих городян. Досить часто міський простір стає полем запеклих суперечок, мінімізація яких у певній мірі можлива завдяки залученню експертної спільноти, що має виступати координатором у прийнятті важливих для міста рішень стосовно його архітектурного "обличчя".

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бодрийяр Ж. Архитектура: правда или радикальность? / Ж. Бодрийяр // В кн. Вильковский М. Социология архитектуры. – М.: Фонд "Русский авангард", 2010. – 592 с., ил.
2. Железная леди Парижа: 7 интересных фактов про Эйфелеву башню [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://paris.zagranitsa.com/article/1431/zheleznaia-ledi-parizha-7-interesnykh-faktov-pro-e>
3. Исправить "самое страшное здание Парижа": 7 финалистов конкурса на реконструкцию башни Монпарнас [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://archspeech.com/article/ispravit-samoe-strashnoe-zdanie-parizha-7-finalistov-konkursa-na-rekonstrukciyu-bashni-monparnas>

4. Лиховид И. Почему наклонилась колокольня Софии Киевской? [Электронный ресурс] / И. Лиховид – Режим доступа: <https://m.day.kyiv.ua/ru/article/obshchestvo/pochemu-naklonilas-kolokolnya-sofii-kievskoy>
5. Лотман Ю. Архитектура в контексте Культуры / Ю. Лотман // Семіосфера. – СПб.: "Искусство – СПб", 2000. – 704 с.
6. Отель Hyatt Regency – источник "пятизвездочных" проблем для киевлян, СБУ и Генпрокуратуры. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://znaj.ua/ru/news/otel-hyatt-regency-%E2%80%93-ystochnyk-%C2%ABpyatyzyvezdochnyh%C2%BB-problem-dlya-kyevlyan-sbu-y-genprokuratury>
7. Павлова О. Ю. Семантичний зсув символічної архітектури (частина 1) / О. Ю. Павлова // Збірник наукових праць "Українські культурологічні студії". – № 1 (4). – 2019. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2019. – С. 17–21.
8. Парижский Центр Жоржа Помпиду: 8 ключевых элементов. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://archspeech.com/article/parizhskiy-centr-zhorzha-pompidu-8-klyuchevykh-elementov>
9. Центр Помпиду в Париже – искусство наизнанку или "провокация невоспитанной молодежи". [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.artoblaka.ru/blog/tsentr-pompidu-v-parizhe---iskusstvo-naiznank/>

REFERENCES:

1. Baudrillard, J. (2010). Arhitektura: pravda ili radikal'nost'? [Architecture: Truth or Radicality]. In *Vil'kovskij M. Sociologija arhitektury*. Moscow, Fond "Russkij avangard".
2. *Zheleznaja ledi Parizha: 7 interesnykh faktov pro Jejelevu bashnju*. [Iron Lady of Paris: 7 interesting facts about the Eiffel Tower]. Retrieved from <https://paris.zagranitsa.com/article/1431/zheleznaia-ledi-parizha-7-interesnykh-faktov-pro-e>

3. *Ispravit' "samoe strashnoe zdanie Parizha": 7 finalistov konkursa na rekonstrukciju bashni Monparnas* [Correct the "scariest building in Paris": 7 finalists of the competition for the reconstruction of the Montparnasse tower]. Retrieved from <https://archspeech.com/article/ispravil-samoe-strashnoe-zdanie-parizha-7-finalistov-konkursa-na-rekonstrukciyu-bashni-monparnas>
4. Lihovid, I. *Pochemu naklonilas' kolokol'nja Sofii Kievskoj?* [Why did the belfry of Sophia of Kiev bend?]. Retrieved from <https://m.day.kyiv.ua/ru/article/obshchestvo/pochemu-naklonilas-kolokolnya-sofii-kievskoy>
5. Lotman, Ju. (2000). Arhitektura v kontekste Kul'tury [Architecture in the context of Culture]. In *Lotman Ju. Semiosfera*. Sankt-Peterburg, Iskusstvo – SPb.
6. *Otel' Hyatt Regency – istochnik "pjatizvezdochnyh" problem dlja kievlyan, SBU i Genprokuratury* [Hotel Hyatt Regency – a source of "five-star" problems for Kiev, SBU and the Prosecutor General]. Retrieved from <https://znaj.ua/ru/news/otel-hyatt-regency-%E2%80%93-ystochnyk-%C2%ABpyatyzyvezdochnyh%C2%BB-problem-dlya-kyevlyan-sbu-y-genprokuratury>
7. Pavlova, O. J. (2019). Semantichnij zsuв simvolichnoї arhitekturi (chastina 1). [Semantic Shift of Symbolic Architecture (Part 1)] *Zbirnik naukovih prac' "Ukrains'ki kul'turologichni studii"*. № 1 (4), 17–21.
8. *Parizhskij Centr Zhorzha Pompidu: 8 ključevykh jelementov* [Paris Center Georges Pompidou: 8 key elements]. Retrieved from <https://archspeech.com/article/parizhskiy-centr-zhorzha-pompidu-8-klyuchevykh-elementov>
9. *Centr Pompidu v Parizhe – iskusstvo naiznanku ili "provokacija nevosпитанной молодежи"* [Centr Pompidu v Parizhe – iskusstvo naiznanku ili "provokacija nevosпитанной молодежи"]. Retrieved from <http://www.artoblaka.ru/blog/tsentr-pompidu-v-parizhe---iskusstvo-naiznank/>

Надійшла до редколегії 30.08.19

С. П. Стоян, д-р филос. наук, доц.
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко,
ул. Владимирская, 60, г. Киев, 01033, Украина

ТРАНСФОРМАЦИИ СИМВОЛИЧЕСКОГО ЯЗЫКА АРХИТЕКТУРЫ В СОВРЕМЕННОМ ПРОСТРАНСТВЕ ГОРОДА: КОЛЛИЗИИ ДИАЛОГА И КОНФРОНТАЦИИ

В статье осуществляется анализ трансформации символического языка архитектуры в современных городах, которая связана с практикой активного обновления урбанистического пространства за счет реализации инновационных, а иногда крайне радикальных архитектурных проектов. Предпринимается попытка с позиции временной дистанции оценить изменение взглядов на крайне противоречивые сооружения, строительство которых в свое время стало причиной мощных скандалов и радикальной критики, но с изменением культурных приоритетов и ценностных ориентиров они превратились в культовые сооружения и символы известных городов Европы. В попытке дистанцироваться от крайне радикальных критических взглядов относительно современных архитектурных инноваций внимание акцентируется на поиске правильных решений относительно кардинальных трансформаций исторических центров современных городов, которые должны приниматься с привлечением экспертов в области культуры и специалистов соответствующего профиля.

Ключевые слова: символизм, архитектура, город, строительство, традиции, инновации.

S. P. Stoian, Doctor of Philosophical Science, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
60, Volodymyrska Street, Kyiv, 01033, Ukraine

TRANSFORMATIONS OF THE ARCHITECTURE SYMBOLIC LANGUAGE IN THE MODERN CITY SPACE: THE DIALOGUE AND CONFRONTATION COLLISIONS

The article analyzes the transformation of the architecture symbolic language in modern cities, which is associated with the practice of actively updating the urban space through the implementation of innovative and sometimes extremely radical architectural projects. An attempt is being made, from standpoint of the time distance to assess the change in views on extremely controversial structures, the construction of which at one time caused great scandals and devastating criticism, but with the change of cultural priorities and values, they became houses of worship and symbols of famous European cities.

Over the last century, each and all of the fields of culture have undergone significant changes, including the visual sphere, with such an important component as architecture, which for thousands of years has transmitted non-verbal information about the cultural specificity of the past through thousands of visual symbolic codes. As for now, the viability and allowability issue of radical transformations of urban architectural space under the influence of new technologies and innovative trends is extremely acute. The traditions and innovations problem, the need to involve cultural experts in order to preserve the unique historical spaces of world-famous landmarks, requires a great deal of attention from cultural experts, who should carry out a thorough analysis of the problem and formulate practical advice for resolving debates on shaping the architectural space of modern cities.

In an effort to distance itself from the extremely radical critical views of contemporary architectural innovations, the focus is on finding sound solutions to the dramatic transformations of historic centers of contemporary cities that must be made with cultural experts and professionals of the relevant field involvement.

Keywords: symbolism, architecture, city, construction, traditions, innovations.